

Põlevkivi näitel: kui ebamõistlik maks hävitab tänase nimel homse potentsiaali

Kurb on lugeda avalikkust eksitavat arvamust, mille autor on nii soliidse nimega ühing nagu Eesti maavarade ühing. (Vt Mihkel Pukk „55 miljoni eurone kingitus saastajatele”, EPL 21.4)

Ebamõistlikult kõrgete maksude alandamine ei kujuta endast sektori toetamist ega põlevkivisektoris maksumaksja raha kulutamist. Isegi 55 miljoni euro võrra väiksema maksukoormuse korral toob põlevkivitööstus riigile vähemalt 250 miljonit eurot maksutulu aastas.

Aastatel 2008–2014 maksis põlevkivisektor 381 miljoni euro ulatuses keskkonnatasusid. Samal ajal moodustas keskkonnainvesteeringute keskuse (KIK) celarve 78% ulatuses põlevkivisektori keskkonnatasudest. Põlevkivisektori makstud keskkonnatasudest suunati Ida-Virumaale tagasi kõigest 5,6%, Ida-Virumaale tööstuste keskkonnamõju vähendamiseks seotud alaprogrammidele ainult 2%. Mis on pildil valesti?

Taastuva energia kasutamist laiendatakse praegu toetuste abi-

ga, milleks Eesti ühiskond maksis 2015. aastal 72 miljonit eurot.

Præguseid ressursitasusid kehtestades ei näinud riik ette, et naftabarreli hind võiks olla alla 80 dollari. Nüüdne reaalsus on 40–45 dollarit. Riik käitub targalt, kui kaitseb kümne aasta jooksul põlevkivitööstuse puhtamaks saamiseks tehtud 2,4 miljardi euro suuruseid investeeringuid.

Suurimad teadustoetajad

Ainuüksi 2014. aastal suunasid põlevkivitööstuse ettevõtted teadus- ja rakendusuuringutesse ligi 13 miljonit eurot.

Pole sugugi imeks pandav, et Eesti ettevõttesestest teadusarenduse kuldest teevad kolmandiku kolm põlevkivitööstuse ettevõtet.

2016. aastal läheb riigicelarvest teadusarendusele kõigest 0,8%.

Kas see on piisav? Kindlasti mitte. Riigi huvides on olemasolevate kompetentside edasiarendamine ja uute võimaluste uurimine, eriti sellistes teadusmahukates valdkondades nagu põlevkivikeemia ja -energeetika.

Võib kahtluseta öelda, et põlevkivi on ka tulevikus Eesti

suureneva jõukuse üks aluseid. Energiamaajanduse arengukavad näevad pikemas perspektiivis ette põlevkivi otse põletamise asemelise põlevkiviõliga ja uttegaasist elektri koostootmisega. Seetõttu oli ja on põlevkivil endiselt oluline koht Eesti primaarenergia bilansis ja tuulike, biogaasi või puiduga seda lähitulevikus ei asenda.

Maailma nõudlus naftatoodete järele suureneb ka kümne aasta perspektiivis. Majandusprognosid kinnitavad, et taastuva energia turuosa suurenemisest olenemata ei kuku fossiilsete energiakandjate turuosa märgatavalt alla 80% taseme. Præguse tehnoloogiatega ei suuda taastuv energia suurenevat nõudlust rahuldada. Seega on fossiilidelt päevapealt taastuval energiale üleminek võimalik ainult ulmeromaanides. Sügavalt kahtlen, kas selle ulmeromaani autor julgeb tulla Ida-Virumaale, seista näoga 24 000 inimese poole ja öelda: homme teil poodi leiva järele asja ei ole. Viimasena lahkuja kustutab küünla. **O Hallar Meybaum**, Eesti keemiatööstuse liidu tegevjuht